

INTERVENCIÓ D'ANTONI CASTELLS, CONSELLER D'ECONOMIA I FINANCES
EN EL DEBAT DE TOTALITAT DEL PROJECTE DE LLEI DE PRESSUPOSTOS
PER AL 2009

Parlament, 12 de novembre de 2009

Molt honorable senyor president, senyores diputades, senyors diputats, tinc l'honor de comparèixer davant d'aquesta cambra per tal de donar compliment en nom del Govern a un honorós deure institucional: la presentació del Projecte de Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya de l'any 2009.

Els pressupostos que avui tinc l'honor de presentar són els tercers d'aquesta vuitena legislatura i els tercers que presenta el Govern del president Montilla. Aquests són uns pressupostos marcats per la crisi econòmica que al temps que estan condicionats per la crisi s'han elaborat per fer front a la crisi, però que a la vegada assumeixen un llegat compartit i volen mirar més enllà, procediesen d'unes bases compartides per la majoria parlamentària que dóna suport a aquest Govern, tenen evidentment el seu fonament en el pla de govern i expressen els lògics elements de continuïtat amb les grans prioritats que han guiat fins ara l'acció de govern, i que, precisament per això, volen mirar més enllà, fent de la crisi una oportunitat per reforçar més, si hi cap, els grans compromisos estratègics d'aquest Govern amb les polítiques socials i amb la millora del nostre model de competitivitat.

És per això que aquests pressupostos s'estructuren entorn de quatre grans prioritats: en primer lloc, fer front a la crisi econòmica; en segon lloc, donar prioritat i consolidar les polítiques socials; en tercer lloc, abordar decididament les transformacions necessàries per a la millora

de la productivitat i la competitivitat de la nostra economia, i en quart lloc, pel rigor i l'austeritat en l'administració dels recursos.

Són uns pressupostos clarament condicionats, i també cal subratllar-ho, per un conjunt de restriccions importants: en primer lloc, per la mateixa crisi econòmica, que ha provocat una caiguda important dels ingressos corrents de la Generalitat; en segon lloc, per la normativa d'estabilitat pressupostària, que estableix limitacions apreciables als nivells de dèficit i d'endeutament, i, en tercer lloc, per l'aplicació d'un model de finançament caducat estatutàriament però que continua sent el marc normatiu en vigor al qual ens hem de remetre.

Aquests pressupostos els hem hagut de fer amb aquest model de finançament, però el Govern no considera cap altra hipòtesi –i així desitjo reiterar-ho davant d'aquesta cambra– que la que l'any 2009 tindrem un nou model de finançament: el que es desprèn de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, el que defineix la resolució aprovada per amplíssima majoria per aquest Parlament en el darrer debat de política general, el que reclama la societat catalana i el que Catalunya necessita.

És en aquest context i amb aquestes restriccions que s'han elaborat els pressupostos que avui el Govern presenta a aquesta cambra per al seu debat i, si s'escau, per a la seva aprovació. El Govern ho fa, com sempre, amb la voluntat de poder dur a terme un debat realment enriquidor i positiu, i amb la convicció de poder trobar per part de tots els grups el mateix ànim constructiu; un ànim constructiu que posi per davant el que ens uneix del que ens separa i que tingui, com sens dubte tenen tots els diputats, un únic propòsit: servir el país en un moment en què els reptes i les dificultats que hem de superar demanaran el millor de tots nosaltres.

Perquè la realitat és que, si normalment el debat dels pressupostos és el moment apropiat per fer el punt de la situació econòmica, aquest any és més necessari que mai parlar del context econòmic en què se situen aquests pressupostos. Aquests són uns pressupostos, ho he dit, marcats per la crisi econòmica, perquè les disponibilitats pressupostàries estan fortament condicionades per aquesta crisi, però també, i de manera molt clara, perquè són uns pressupostos elaborats amb la ferma determinació i voluntat de fer front a la crisi; una crisi econòmica a la qual s'ha superposat –i que sens dubte ha precipitat– una crisi financera d'una magnitud sense precedents.

Em permetran, doncs, que dediqui unes paraules a parlar de la crisi financera.

I, en primer lloc, cal dir que superar la crisi financera és condició necessària per fer front a la crisi econòmica. El sistema financer és un instrument vital per a l'economia, és l'aparell circulatori de l'economia, de forma que resoldre aquesta crisi és un requisit previ perquè puguem parlar de qualsevol altra cosa.

És difícil fer pronòstics inequívocs sobre una crisi en què ningú ha previst l'abast del que podia succeir. Però, amb tota la prudència i humilitat necessàries, crec que podem afirmar que hi ha una àmplia coincidència en què la reunió de l'eurogrup del dia 12 d'octubre va significar un punt d'inflexió. En aquella reunió, els països de l'euro, seguint en bona mesura la pauta ja marcada pel primer ministre del Regne Unit, Gordon Brown, van adoptar les mesures apropiades per atacar els dos problemes bàsics que afectaven el sistema financer mundial –el de la liquiditat i el de la

solvència– i que havien provocat una crisi de confiança que estava a punt de portar al col·lapse les institucions financeres d'arreu del món. S'està aplicant la medecina apropiada. Els estats han decidit intervenir activament per tal de garantir les emissions i les necessitats d'endeutament bancari i per tal de recapitalitzar, quan calgui, els bancs amb problemes seriosos d'equilibri patrimonial. Ara, hem de confiar que aquesta medecina farà el seu efecte i aquests efectes es notaran en el conjunt de l'economia d'una forma eficaç.

Els dos problemes a què m'acabo de referir –el de la liquiditat i el de la solvència– tenen un impacte completament diferent a Espanya i a Catalunya que a d'altres països del món i d'Europa. Les nostres entitats financeres no tenen problemes de solvència, perquè a Espanya hi ha una bona regulació financera que ha conduït a una política adequada de dotacions de provisions i també, cal dir-ho, perquè el sistema financer espanyol no tenia excedents de liquiditat que pogués invertir en actius financers de dubtosa solvència. Però, en canvi, el problema de la liquiditat a Espanya i a Catalunya es manifesta d'una forma especialment greu: precisament perquè les nostres entitats anaven als mercats exteriors a finançar-se, han notat d'una forma acusada el tancament d'aquests mercats.

El fet és que aquestes dificultats s'han traslladat al sector productiu de l'economia i ens trobem amb empreses solvents, que tenen un compte de resultats sanejat, i que ara es veuen amb dificultats molt serioses a l'hora de renovar les seves pòlisses de crèdit i finançar el seu circulat. I és evident que això no és acceptable i que cal fer el que sigui i de manera immediata per posar remei a aquesta situació.

El Govern de Catalunya ha posat els mitjans limitats de què disposa al servei de la solució d'aquest problema i ha alertat públicament, quan ha calgut, sobre la prioritat que totes les institucions han de donar a aquesta qüestió. S'han adoptat les mesures precises perquè el sistema financer recuperi els nivells normals de liquiditat. Aquesta era la condició prèvia. Ara cal que aquells que són els responsables d'aplicar aquestes mesures ho facin amb rapidesa i diligència, i que el finançament i el crèdit circulin i arribin als particulars i a les empreses.

L'editorial del dia 31 d'octubre del Financial Times, que no és precisament un diari caracteritzat per mantenir posicions oposades al lliure mercat i a l'empresa privada, deia –cita–: «Recordatori als banquers de tot arreu: els contribuents no us han rescatat perquè us estimin, us han rescatat perquè us necessiten. Els rescats tenien el propòsit d'assegurar el flux de crèdit als negocis que en són mereixedors. Ara bé, el flux del crèdit està pràcticament aturat.» Fi de la cita.

Perquè, si abans he dit que sense aquell aparell circulatori no hi ha organisme que pugui funcionar normalment, ni simplement que pugui funcionar, també hem de dir que l'aparell circulatori no té sentit per ell mateix, sinó en la mesura que fa arribar l'oxigen a totes les parts de l'organisme. Aquesta crisi financera ha de servir de lliçó per a tots. Ha estat una crisi que ha agafat a tothom per sorpresa. De manera que jo crec que és recomanable una certa modèstia, no donar lliçons, sobretot, per part d'aquells que s'han passat uns quants anys pontificant i que ara s'ha vist que estaven totalment equivocats; no donar lliçons, però extreure'n totes les lliçons possibles per tal de prevenir noves crisis. El món va ser capaç de fer-ho a Bretton Woods, després de la Gran Depressió; els Estats Units i Europa van assentar les bases d'un món

multilateral que va funcionar raonablement bé durant dècades.

Aquest cap de setmana es reuniran els principals líders del planeta. Esperem que serveixi per assentar les bases d'un nou sistema de regulació financera, perquè el que ha succeït demostra que el món globalitzat ho necessita. La reunió del proper cap de setmana ens indica, ja, que la política és necessària; més precisament –i potser aquesta és la primera de les lliçons que n'hem d'extreure– que no hi ha mercat sense estat, és a dir, sense regles del joc i institucions que les facin complir, és a dir, sense poders polítics legitimats.

Sense estat no hi ha mercat; el que hi ha és opacitat, falta de transparència, abús de posicions de domini, i molt probablement l'imperi de la llei del més fort i del més aprofitat. El món globalitzat avançarà probablement cap a una major institucionalització i l'establiment de les regles del joc. I en aquest món la Unió Europea hi té un paper important a jugar. El té fent aportacions i estant al capdavant del procés de reformes, però també, i de quina manera, adoptant les decisions que són necessàries a Europa endins. La moneda única necessita institucions que actuïn també a nivell comunitari en el terreny pressupostari de la política econòmica. S'ha demostrat en aquesta crisi: només quan els governs de tots els països han estat capaços de coordinar les seves actuacions s'han pogut adoptar les mesures apropiades. És a dir, quan al costat del Banc Central, responsable de la política monetària, els governs han adoptat coordinadament mesures que implicaven els pressupostos i els tresors dels diferents països.

Després d'un llarg període de creixement sostingut, només comparable al dels anys seixanta, la nostra economia experimenta una brusca caiguda

de l'activitat. Després d'haver tingut, l'any 2007, un creixement del PIB del 3,6 per cent, la nostra previsió és que aquest any el tancarem, el creixement mitjà del PIB de Catalunya serà de l'1,2 per cent, i la previsió per a l'any vinent és d'una reducció del 0,1 per cent. Sembla clar, com confirmen les previsions realitzades pel Fons Monetari Internacional i per la Comissió Europea, que entrem en recessió. És veritat que venim d'un període, com he dit, d'exceptional creixement. I és important veure les coses amb la perspectiva necessària: on érem i on som. Catalunya ha passat de tenir un PIB per capita que se situava en el 104 per cent de la zona euro l'any 2000, i en el 84 de la zona euro l'any 86, quan vam entrar a la Unió Europea, a situar-se en el 112 per cent. Hem passat del 84 al 104 l'any 2000, i ara al 112 per cent.

Però també és cert que l'impacte de la sotragada és més fort quan es ve d'un creixement com el nostre, més elevat. Aquesta reducció del ritme d'activitat es tradueix ja en un augment de l'atur molt preocupant. D'acord amb les dades de l'Enquesta de Població Activa, la població ocupada a Catalunya s'ha reduït el 0,9 per cent el tercer trimestre d'enguany, respecte del mateix període de l'any anterior, si bé la creació de llocs de treball que encara es va registrar el primer trimestre ens porta a afirmar que en el conjunt de l'any, la reducció mitjana de l'ocupació serà del 0,2 per cent, i més intensa el 2009, de l'1,6 per cent.

L'atur registrat augmenta també de forma acusada, a un ritme del 46,5 per cent interanual a l'octubre. I la taxa d'atur s'ha situat ja pràcticament en el 9 per cent el tercer trimestre, i això ens fa preveure que se situarà de mitjana en el 8,8 per cent l'any 2008 i que pujarà a l'11,6 per cent l'any 2009.

És, sens dubte, un dels problemes socials més greus que tenim al davant. També aquí hem de recordar que fa només un any havíem assolit una taxa d'atur que suposava un mínim històric, del 6,5 per cent. Un nivell que no s'havia vist en els darrers trenta anys. I també cal recordar que estem clarament per sota de la mitjana espanyola, amb 2,3 punts, i de les xifres d'atur que vàrem tenir els anys 93, 94, quan a Catalunya vàrem arribar a registres de prop del 22 per cent.

Aquest empitjorament de la situació econòmica i del mercat de treball té una especial incidència en el sector de la construcció i, per ser més precisos, en el de l'habitatge, on s'ha produït una davallada molt important. L'any 2006 es van iniciar a Catalunya 125.000 habitatges; 85.000, l'any 2007, i aquest any probablement no arribarem a 30.000. L'any 2008 es registrà una reducció de la inversió en construcció del 2 per cent, mentre que el 2009 la caiguda s'intensificarà fins al 6 per cent. I aquest fort descens de l'activitat constructora arrossegirà, en part, sectors industrials vinculats.

L'evolució de la indústria també es veurà afectada negativament per l'estancament de les economies avançades que són els nostres principals socis comercials, per la forta moderació del comerç mundial i per la contracció del consum intern.

Aquesta és la situació en què ens trobem: entrem en recessió després d'un llarg període de fort creixement. Una recessió que a Espanya, i també a Catalunya, si bé amb menor intensitat, vindrà agreujada per dos components: l'elevat pes del sector immobiliari i la construcció i el fort percentatge del dèficit comercial.

Ara hem de fer front a la crisi. Ho hem de fer, primer de tot, abordant les coses de front i no amagant el cap sota l'ala. Cal acceptar la realitat, perquè sense reconèixer-la és molt difícil canviar les coses que no van bé. Perquè aquesta és la primera condició per reclamar confiança. Però també hem de dir, a continuació, que estem en condicions de superar aquesta crisi, com n'hem superades en el passat altres de molt pitjors. Cal oferir i reclamar confiança i evitar els plantejaments alarmistes. I cal fer-ho, sobretot, perquè tenim motius per confiar en el futur i en nosaltres mateixos. I, també, perquè les expectatives importen, i molt, en economia.

Ara hem d'actuar en una doble direcció: abordar les transformacions de fons de la nostra economia i millorar la productivitat, i fer front als problemes més immediats provocats per la crisi. Abans els deia que un dels problemes específics de l'economia espanyola, i en part també de la catalana, és aquest dèficit exterior del 10 per cent del PIB. Dèficit que només ha estat possible que arribés fins a aquests percentatges perquè la nostra moneda és l'euro, i per les condicions excepcionalment favorables en què els mercats permetien finançar qualsevol forma d'endeutament. Però ara això s'ha acabat. I aquest dèficit, no ens enganyem, en part és el reflex de la manca de competitivitat de la Nostra economia. Significa que comprem més a fora del que ens compren a casa, que ens hem d'endeutar per mantenir els nostres nivells de consum i d'inversió. I, ara, hem de recuperar la competitivitat.

Ara estem a la zona euro. Formar part de la zona euro ha estat una benedicció. Imaginin on seria la pesseta en aquests moments de turbulències financeres, si haguéssim estat fora de la zona euro. Però també significa que no podem recórrer al remei habitual que feia servir

l'economia espanyola per restablir la competitivitat, que era devaluar. Era una solució artificial, evidentment: servia per adormir el problema, no per resoldre'l, però permetia sortir del pas. Ara, si vostès volen, afortunadament, no tenim aquest recurs. I només podrem restablir de veritat la competitivitat de la nostra economia millorant la productivitat, que vol dir produir més i millor en les mateixes hores i contenint els costos. El país n'ha de ser conscient i tots hem de treballar i fer els esforços i sacrificis necessaris per aconseguir-ho. Si no ho fem, l'ajustament es produirà per la via de la caiguda de l'activitat econòmica i la destrucció d'ocupació. I serem també més pobres, però per la via de l'atur i del tancament d'empreses.

És per això que la millora de la productivitat de la nostra economia és més que mai l'objectiu estratègic del país. Ho era fins ara, i ha constituït el vector central de l'acord estratègic, guia orientadora de la nostra política econòmica. Ara esdevé, a més, un objectiu vital.

Ara bé, la crisi no es pot combatre només amb mesures estructurals. Davant d'una febrada cal també actuar contra els símptomes. Cal fer baixar la febrada, perquè, si no ho fem, els altres remeis poden fer efecte massa tard. Per això els deia que cal actuar en una doble direcció, amb mesures de fons i estructurals, però també amb mesures pal·liatives, i de caràcter més immediat, que han d'anar adreçades bàsicament a dos objectius: per una banda, a tractar de compensar, a contrarestar, la caiguda de l'activitat econòmica; per una altra, a pal·liar els efectes de la crisi entre els sectors socials més vulnerables i entre els que més la patiran.

És per això que en temps de crisi esdevé decisiu el paper del sector

públic i dels pressupostos. Els pressupostos han d'ajudar a frenar la caiguda de l'activitat econòmica, no a precipitar aquesta caiguda. Si en algun moment és important mantenir el compromís inversor és precisament aquest. Com ho és el manteniment de les polítiques socials, que han d'ajudar a sostenir la demanda i a evitar la fractura social.

És per això que a les mesures monetàries cal afegir-hi les mesures d'estímul fiscal. És veritat, certament, que nosaltres sols tenim un marge molt limitat per actuar. La nostra és una economia molt oberta i hi ha una normativa d'estabilitat que hem de complir. No podem incórrer en dèficits i en endeutament sense tenir en compte el que fan els nostres veïns, entre altres coses perquè el mercat ens penalitzaria, ni sense respectar les regles del joc.

Però sí que hem de reclamar una acció coordinada i valenta en matèria d'estímul fiscal, probablement a nivell europeu, i dir que esgotarem les possibilitats que tenim per tal de fer front a la crisi amb tots els instruments al nostre abast, entre ells, i de manera destacada, el pressupostari.

Tot això serviria de poc, tanmateix, si no impulséssim amb més força i determinació que mai les reformes estructurals que requereix la Nostra economia, per millorar la productivitat i ser més competitiu. Catalunya està especialment ben posicionada per atendre a aquestes reformes de fons. A Catalunya estem més ben preparats del que ho havíem estat mai, i millor del que ho estan altres països i regions. Catalunya compta amb unes bones bases per afrontar la transformació del seu model de competitivitat. N'esmentaré algunes: primera, avui el PIB per capita de Catalunya se situa entre els de les regions més avançades d'Europa. Un

12 per cent superior a la mitjana de la zona euro, i un 22,6 per cent superior al del conjunt de la Unió Europea dels Vint-i-set. Tenim un punt de partida molt sòlid.

Segona, la nostra base industrial és un actiu de primera magnitud per al nostre país, com ho és per regions europees com Baden-Württemberg, Baviera, Lombardia, Piemont, que han estat capaces de fer els processos d'adaptació tecnològica en els sectors tradicionals i, a la vegada, d'obrir-se i créixer cada vegada més en sectors tecnològicament avançats i d'alt valor afegit.

Tercera, precisament l'economia catalana fa ja la transformació cap als sectors intensius en coneixement i tecnologia. L'ocupació en aquests sectors representa l'11,6 per cent del total, quatre punts més que Espanya i un i mig més que la Unió Europea dels Quinze. I el ritme de creació d'empreses en aquests sectors és molt més elevat que en el conjunt.

Quarta, tenim una economia fortament internacionalitzada i oberta a l'exterior. El grau d'obertura supera el 70 per cent del PIB, quinze punts més per sobre de la resta d'Espanya. Catalunya és la gran potència exportadora d'Espanya, representa prop del 30 per cent del total de les exportacions espanyoles, i quasi el 40 per cent de les d'alt contingut tecnològic.

Cinquena, en el nostre gruix empresarial, i en la facilitat que té aquest país per generar projectes empresarials, tenim un actiu intangible, d'un valor inestimable, com ho demostra que la taxa d'activitat emprenedora de Catalunya està ara clarament per sobre de la Unió Europea.

Sisena, gràcies en bona part a aquest actiu extraordinari que és la ciutat de Barcelona tenim una gran capacitat d'atracció d'inversió estrangera. El 24 per cent de la que existeix a Espanya, de nou establiment, s'ha localitzat a Catalunya en el període 2000-2007. Un recent estudi d'una escola de negocis important de Barcelona diu que Catalunya és la segona regió d'Europa en capacitat per atreure projectes de capital estranger.

Setena, en els darrers anys, a Catalunya, i en concret a Barcelona, s'ha produït una verdadera eclosió en el camp de la recerca, com recull de forma destacada la revista Nature, en un darrer número del mes de juliol. Sobretot en recerca biomèdica, on avui Barcelona és un punt de referència mundial, però també en altres camps, com les ciències fotòniques, la supercomputació, l'acceleració de partícules o les ciències socials.

Hem d'abordar, sens dubte, el futur immediat conscients de la gravetat de la situació econòmica i de la transcendència dels reptes que tenim al davant. Relativitzar-ne o minimitzar-ne la importància seria una irresponsabilitat. Però també ho hem de fer sabent que l'economia de Catalunya té unes bones bases, unes bases sòlides, per fer-hi front, i que podem abordar el futur amb confiança en les nostres capacitats.

És més: la sortida de la crisi dependrà molt probablement, com assenyalava el president de la Generalitat en el debat de política general, de la capacitat que tinguem per fer prevaldre, ara precisament, les virtuts que sempre han estat característiques del nostre poble i del nostre país, i que han constituït la base de la nostra economia: les virtuts de l'esforç, de l'esperit de treball, de l'exigència amb nosaltres mateixos,

de la capacitat per arriscar, dels beneficis basats en l'activitat productiva i no l'especulació; en definitiva, de la capacitat que tinguem, ara més que mai, per combinar ambició amb exigència.

Aquesta pot ser l'hora de Catalunya, d'una Catalunya conscient, que pot sortir reforçada de la crisi, i d'una Catalunya que ha d'estar al capdavant de l'economia espanyola i entre els territoris més dinàmics i pròspers d'Europa.

Aquest és el context econòmic en què s'inscriuen aquests pressupostos. Un context de crisi, certament, que en bona part predetermina les seves grans prioritats. Les he esmentades a l'inici de la meva intervenció, i m'agradaria resumir-les breument.

La primera gran prioritat és fer front a la crisi. Està clar que tenim dificultats! Els ingressos baixen, per l'impacte, sobretot, de la caiguda dels impostos vinculats a l'activitat immobiliària, i les despeses augmenten. Però el pitjor que podríem fer en aquesta conjuntura és contribuir amb un pressupost contractiu a empitjorar la situació econòmica. I, com a demostració d'aquesta voluntat, la inversió pública se situarà en 6.581 milions d'euros, que és un rècord històric que representa prop d'un 3 per cent del PIB.

És un pressupost per ajudar també al foment de l'ocupació. Entre les diferents mesures, vull subratllar, per exemple, els 100 milions d'euros en préstecs per ajudar a la formació de les persones i a la seva capacitat, i per agilitzar el seu retorn al mercat de treball.

I, per descomptat, aquests pressupostos volen contribuir a millorar les

condicions de finançament del nostre sistema productiu. El Govern està fent un gran esforç en aquest sentit i el continuarà fent. Aquest any 2008, a través de l'Institut Català de Finances, s'ha incorporat al conjunt del sistema productiu un volum de finançament d'entorn de 2.200 milions d'euros; per al 2009 volem mantenir i potenciar, si és possible, aquest esforç.

La segona gran prioritat és l'atenció a les persones i les polítiques socials. És un pressupost per fer front a la crisi; també perquè mai com ara les polítiques socials són una prioritat. Aquestes polítiques concentren un 52 per cent del pressupost. Les principals d'entre elles augmenten 712,7 milions d'euros, el que representa un creixement del 4,2 per cent sense incloure l'ocupació.

La tercera gran prioritat és la competitivitat i productivitat. La sortida real, de fons, de la crisi passa per la millora de la nostra productivitat i de la Nostra competitivitat. En els pressupostos això es tradueix en mesures com l'impuls de la inversió en R+D+I, que en el marc del nou Pacte nacional per la recerca augmenta un 33,9 per cent. També es tradueix, naturalment, en l'esforç inversor, que es concreta en unes inversions específiques, en gran mesura en infraestructures, que són un element essencial per millorar la competitivitat de la nostra economia.

I, finalment, el quart eix inspirador d'aquests pressupostos és el rigor i l'austeritat. El Govern no farà un pressupost contractiu, però farà un pressupost que serà més exigent que mai a estalviar on s'ha d'estalviar i a contenir despeses on s'han de contenir, a ser eficient en definitiva. I això es tradueix en un conjunt de mesures, com la congelació de les plantilles de personal, la congelació dels sous dels alts càrrecs i del

personal directiu, la reducció de les despeses d'administració i serveis generals o el manteniment de la reducció dràstica de determinades partides de protocol, publicitat, estudis, etcètera.

Abans d'abordar amb més deteniment aquests quatre eixos, voldria exposar ara les seves principals magnituds, tant pel que fa als ingressos com a les despeses.

Els pressupostos del conjunt del sector públic de la Generalitat pel 2009 inclouen un total de 230 entitats i sumen un import total consolidat de 36.985 milions d'euros, el que representa un creixement del 6,4 per cent respecte al 2008, clarament per sobre del creixement del PIB nominal. Ara bé, l'augment de la despesa no financera del conjunt del sector públic és més reduït, del 5,6 per cent, i, si ens limitem a l'Administració de la Generalitat, el creixement és del 3,4 per cent. I el sostre de despesa no financera, finançat amb recursos de caràcter general, és a dir, no finalistes, que és la magnitud realment rellevant pel que fa al marge de maniobra real de què disposem, se situa en un import de 23.086,7 milions d'euros, el que significa un creixement del 2,4 per cent respecte a l'any 2008. Aquest creixement del sostre de despesa, clarament inferior al d'altres anys, ha estat totalment condicionat per les restriccions que operen en la determinació dels seus dos components, els ingressos i el dèficit públic.

Efectivament el sostre de despesa és determinat, en primer lloc, per les previsions d'ingressos. Cal distingir entre els ingressos que tenen un caràcter general i els ingressos finalistes que van assignats a una despesa ja predeterminada. Respecte als primers, els ingressos procedents del model de finançament, cauen un 4,4 per cent, és a dir

990 milions d'euros menys que l'any passat, degut especialment a la caiguda d'un 46 per cent de la recaptació de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats per la frenada del mercat immobiliari, i a la previsió de reducció del 13,5 per cent dels ingressos procedents de la participació en l'IVA. Això es tradueix en el fet que el conjunt dels ingressos no financers de caràcter general de l'Administració de la Generalitat baixen un 4,5 per cent i se situen en 21.141 milions d'euros. Si tenim en compte que els ingressos de caràcter finalista creixen un 8,9 per cent, el conjunt d'ingressos no financers baixa un 2,4 per cent, en lloc d'aquell 2,5 per cent.

Per calcular el sostre de despesa, hem d'afegir a aquesta magnitud l'import del dèficit fins al límit permès per les lleis d'estabilitat pressupostària i autoritzat pel Consejo de Política Fiscal y Financiera, que és l'1 per cent del PIB i puposa 2.127,8 milions d'euros. De manera que la despesa no financera a càrrec dels recursos generals, fets els ajustaments pertinents, assoleix un total de 23.086 milions d'euros, el que suposa un increment del 2,4 per cent. Aquest és el nostre sostre de despesa no financera. Els gairebé 37.000 milions d'euros que he esmentat anteriorment, i que d'alguna manera és la xifra de referència quan parlem de la quantia total del sector públic de la Generalitat, són el resultat d'afegir a aquesta xifra els ingressos de caràcter finalista, en primer lloc; els ingressos financers, en segon lloc, i la resta d'entitats que conformen el perímetre del conjunt del sector públic de la Generalitat, que és el que ens fa passar d'aquells vint-i-tres a aquests trenta-set. El conjunt d'aquestes successives ampliacions condueix als 36.985 milions d'euros que representen una variació del 6,4 per cent del PIB, que, com ja he dit, està clarament per sobre del creixement del PIB nominal.

Respecte a la composició del sector públic de la Generalitat, cal dir que els pressupostos del 2009 ofereixen una informació més completa del conjunt del sector públic. L'àmbit institucional cobert per aquests pressupostos s'ha ampliat en 64 entitats, de 139 a 203. Ara bé, de les noves incorporacions, 59 són entitats que ja existien i tan sols 5 són de nova creació. Amb la incorporació d'aquestes entitats al pressupost que es presenta al Parlament, per tant, no estem engreixant el sector públic, però sí que som més transparents i els diputats tenen la possibilitat de conèixer millor els pressupostos del conjunt de fundacions, consorcis i diverses entitats que integren el conjunt del nostre sector públic.

En termes d'endeutament, tot això suposarà que en el conjunt de l'Administració pública de la Generalitat de Catalunya l'endeutament brut total durant l'exercici ascendirà, amb la normativa SEC, a 4.136,3 milions d'euros. Aquests ingressos són condicionats en bona part pel calendari d'amortitzacions, que per a l'any 2009 suposarà unes despeses de 914,3 milions. Una vegada deduïdes aquestes despeses, l'endeutament net total pujarà a 3.222 milions d'euros, de manera que el saldo viu de deute de la Generalitat equivaldrà a un 9,43 per cent del PIB davant del 8,19 previst per a l'any 2008.

Abans he dit que el Govern no vol fer un pressupost que contribueixi a empitjorar la situació econòmica en un moment de crisi que implica una baixada d'ingressos. Això ens obliga a endeutar-nos. Naturalment, sempre respectant uns criteris de prudència financera, que són els que mantenim, i dins dels marges que estableix la normativa. Però hem de tenir clar que encara tenim marge per endeutar-nos, que som solvents i que el nostre deute és apreciat pels mercats. De manera que ho podem fer i ho hem de fer.

Aquestes són les grans xifres dels pressupostos per a l'any 2009. Ara, senyores diputades i senyors diputats, passaré a descriure amb més detall alguns aspectes sobre els ingressos i les despeses que contenen.

Els tributs cedits disminueixen un 24,1 per cent, a causa principalment de la davallada de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats. Cal advertir que el rendiment previst de l'impost sobre el patrimoni es manté en aquest apartat ja que el projecte de llei que estableix la seva supressió es troba encara en fase de tramitació parlamentària. En qualsevol cas és evident que es disposarà de la corresponent compensació per part de l'Estat quan aquest projecte sigui aprovat per les Corts espanyoles.

Les previsions d'evolució dels ingressos pel segon impost cedit en ordre d'importància, l'impost sobre successions i donacions, són d'un increment del 12,1 per cent, en línia amb el creixement de l'exercici anterior.

Les previsions que figuren en els pressupostos pel que fa als tributs participats amb l'Estat –IRPF, IVA i impostos especials– estan formulades d'acord amb les dades proporcionades pel Ministeri d'Economia i Hisenda, i és d'acord amb aquestes previsions que l'any 2009 es liquidaran les bestretes corresponents, que s'hauran d'ajustar dos anys després segons les liquidacions definitives.

Aquests ingressos s'incrementen en el seu conjunt un 5,3 per cent com a resultat de l'evolució molt desigual dels seus components. Les transferències procedents del Fons de suficiència disminueixen un 3,3

per

cent degut a la previsible reducció de l'ITE, que és l'indicador utilitzat per determinar la pauta de variació. Els ingressos del conjunt del sector públic, doncs, incloent-hi també els financers, ascendeixen a 36.985,1 milions d'euros –la xifra que he citat reiteradament–, el que representa un 6,4 per cent més que el pressupost del 2008; 5,8 per cent, en lloc de 6,4, si realitzéssim la comparació, en termes homogenis, en nombre d'entitats.

Entrant ara en l'apartat de despeses, cal indicar que les despeses totals del conjunt del sector públic pugen també, lògicament, la xifra de 36.985,1 milions d'euros. El 77,3 per cent es destinarà a despeses corrents; el 14,9, a despeses de capital; el 3,4, a variació d'actius financers, i el 4,5 restant, a variació de passius financers.

És convenient situar adequadament les dades que figuren en el pressupost en relació amb el capítol 1. En l'exercici 2009 el creixement de la despesa de personal del conjunt del sector públic s'explica per dos motius. En primer lloc, pel creixement real dels crèdits destinats a aquesta finalitat amb relació a les partides homogènies corresponents a l'exercici anterior, el que suposa un creixement del 7 per cent. I en segon lloc, per la incorporació de diverses entitats als pressupostos d'aquest exercici, i a les quals ens hem referit també reiteradament, que expliquen el 4,4 per cent restant.

La despesa de personal de la Generalitat de Catalunya en sentit estricte creix un 7,3 per cent. I també de nou, per evitar confusions en la interpretació, aquesta variació ha de ser degudament explicada. L'increment salarial estricte, que és marcat per l'Estat –és marcat per

l'Estat-, serà d'un 3 per cent. Un 2,5 per cent s'explica per les recurrències, sobretot del col·lectiu de docents i mossos d'esquadra, és a dir, per empleats públics que s'han incorporat al llarg de l'exercici 2008 i que lògicament l'any 2009 «devengarà» obligacions de despesa per a la Generalitat per tot l'any, no només per uns mesos. I finalment, la resta, és explicada per convenis sectorials i per la revisió salarial, prevista en el conveni del 2008, que es consolidarà lògicament l'any següent. I finalment, pel que fa al capítol 1, el pressupost preveu la congelació de les retribucions dels alts càrrecs de l'Administració de la Generalitat i el personal directiu assimilat d'entitats del seu sector públic, a les quals, aquestes retribucions, no se'ls aplica cap increment respecte a l'any 2008.

El marcat caràcter de rigor i austeritat dels pressupostos per a 2009 es fa palès en l'evolució del capítol de despeses de béns corrents i serveis del conjunt del sector públic que augmenta un 2,2 per cent respecte al 2008, taxa inferior al deflactor del PIB. En el cas de l'Administració de la Generalitat, el creixement és de l'1,4, molt inferior al 9,1 de l'exercici 2008, que demostra l'esforç d'austeritat que correspon fer en les actuals circumstàncies de limitacions en els ingressos. Les transferències corrents del conjunt del sector públic incrementen un 1,8 per cent i les de capital es redueixen en un 15,3.

Pel que fa a les despeses de capital, cal subratllar que la inversió prevista per al conjunt del sector públic és de 5.494,4 milions d'euros, amb un increment respecte de l'anterior exercici del 4,7 per cent. La inversió finançada amb mètodes específics ha passat, per la seva banda, de 659,7 a 1.086,8 milions d'euros, de manera que el conjunt de la inversió assoleix els 6.581 milions d'euros i augmenta un 11,4 per cent.

Pel que fa a les despeses financeres, la variació d'actius financers s'incrementa en un 15,8 per cent i un 37,2 en el cas de la Generalitat de Catalunya. La raó fonamental d'aquest fort creixement és l'impuls que es dóna a les diverses polítiques mitjançant l'atorgament de préstecs amb condicions avantatjoses.

Finalment, desitjaré fer un breu comentari amb relació a l'evolució de la despesa per departaments. L'augment total de les despeses, incloent les corresponents al capítol 8, és del 4,5 per cent. I cal assenyalar que alguns departaments, com Presidència, Vicepresidència i Economia i Finances, experimenten variacions negatives. Els departaments amb una taxa de variació més elevada respecte a l'any 2008 són Treball, Acció Social i Ciutadania i Interior. Si bé, per evitar comparacions enganyoses, cal tenir en compte que la variació és molt condicionada pel grau en què s'inclouen despeses generades per ingressos finalistes.

Fins aquí la descripció de les principals magnituds dels estats d'ingressos i despeses. Voldria ara exposar amb un major detall les grans línies orientadores d'aquests pressupostos, a les quals abans ja m'he referit.

El primer gran objectiu d'aquests pressupostos ha de ser fer front a la crisi econòmica. El Govern té molt clar que, davant l'actual situació de crisi de caiguda dels ingressos, el pitjor que podríem fer és una retallada dràstica de la despesa i de la inversió, que només contribuiria a empitjorar la situació. Els pressupostos han de contribuir al manteniment de l'activitat econòmica i no a precipitar la recessió. Han de jugar, en la mesura que puguem i en els límits que aconsella la prudència, un paper anticíclic i no procíclic.

Per aquest motiu, aquests pressupostos continuen presentant un creixement de la despesa per sobre del creixement de PIB nominal i representen un gran esforç inversor. Com ja hem vist abans, ens situem en una xifra total de 6.581,2 milions d'euros, que és una xifra molt i molt elevada i que suposa la confirmació de la inequívoca vocació inversora de la Generalitat. Dels 6.581 milions d'inversió total, 5.500 es financen amb càrrec als pressupostos i 1.081, amb finançaments específics. D'aquests, la gran majoria, gairebé el 80 per cent, es materialitzen a través del sistema de drets de superfície i concessions. Aquests recursos van destinats principalment a carreteres, infraestructures de transports i ferroviàries, sobretot per a l'fercat; la resta, fins als 1.081, 221 milions, es finançarà a través del mètode de pagament ajornat o mètode alemany, al qual no tenim més alternativa que seguir-hi recorrent, això sí, tractant de contenir-lo en uns límits raonables.

Algunes dades poden acabar d'ajudar a valorar la importància de l'esforç inversor que realitza el Govern. La inversió per capita representa 744 euros per habitant, 3,5 vegades més que l'any 98, i un 2,46 per cent del PIB, un punt més que l'any 2003. Si afegíssim a aquesta inversió la corresponent a finançaments específics, aleshores la inversió representaria a l'entorn del 3 per cent del PIB, que és una xifra molt elevada. Hi ha molts països europeus en què el conjunt de la inversió pública –no la del Govern autonòmic, sinó la del conjunt del sector públic– no arriba a aquest 3 per cent del PIB. Nosaltres estem dient que el Govern de la Generalitat, ell sol, fa una inversió de l'ordre del 3 per cent del PIB. Si parlem del conjunt d'inversió pública que rebrà Catalunya durant l'any que ve, la xifra evidentment és encara superior a aquesta, i voldria també subratllar-ho.

A aquests 6.500 milions d'euros, hi hem d'afegir els 4.600 que hi invertirà l'Estat per l'aplicació de la disposició addicional tercera. Per tant, parlem ja de més d'11.100 milions d'euros. Si hi afegim les inversions que faran les administracions locals, ens situem en percentatges per sobre del 6 per cent del PIB. Són xifres molt elevades, que constitueixen una bona notícia en una situació de crisi econòmica.

Són, doncs, uns pressupostos per fer front a la crisi. També, evidentment, per la importància que es vol donar a les polítiques destinades a combatre els efectes de l'atur, com ho mostren els recursos assignats –580 milions d'euros– a polítiques de foment de l'ocupació, entre els quals figuren 100 milions d'euros en préstecs per a la formació de desocupats, que vénen a reforçar les polítiques de qualificació i formació professional.

I també són pressupostos per fer front a la crisi, per descomptat, per l'esforç per millorar les condicions de finançament de les empreses, amb 300 milions d'euros en crèdits per a pimes, 1.500 en avals per a fons de titulització d'actius o 400 per a suports a diferents sectors productius. El Govern mobilitzarà, a través dels instruments de què disposa, entorn de 2.500 milions d'euros per millorar el finançament de les empreses. És important fer-ho, en un moment en què existeixen problemes prou coneguts de liquiditat.

Són, per descomptat, uns pressupostos per fer front a la crisi per la importància que donen al manteniment i potenciació de les polítiques socials, que és un objectiu que, per la seva mateixa importància, mereix un apartat específic. Les polítiques socials constitueixen des de l'inici de

la legislatura l'objectiu central de la política d'aquest Govern, i si alguna cosa no ens podem permetre en temps de crisi és afeblir les polítiques que més necessiten aquells que més en patiran les conseqüències. Malament ens podríem permetre en aquests moments desatendre aquestes polítiques, fer passes enrere, precisament quan es poden donar situacions de major precarietat. Ara més que mai són necessàries les polítiques per assegurar la cohesió social, que evitin la fractura social i que relliguin el país. Si aquestes polítiques han constituït des del primer dia la prioritat de les prioritats per a aquest Govern, més ho són, de necessàries i prioritàries, en temps de crisi, en què no ens podríem permetre la degradació dels serveis públics –l'ensenyament, l'educació, els serveis socials– sense pagar un cost social i polític molt elevat. Per això, de la mateixa manera que diem que en un moment com l'actual no podem abaixar la intensitat de l'esforç inversor, també hem de dir que en un moment com l'actual no podem deixar de mantenir l'esforç per assegurar el nivell i la qualitat dels serveis públics essencials de l'estat del benestar que tenim la responsabilitat de prestar als ciutadans.

És per aquesta raó que la despesa social representa el 51,6 per cent del conjunt dels pressupostos del sector públic i que els recursos per a les polítiques de salut, educació, protecció social i habitatge augmenten en 712,7 milions d'euros, el 4,2 per cent. Les polítiques de salut tenen un pressupost consolidat de 9.416 milions d'euros; representen el 25,5 per cent del pressupost total i s'incrementen un 3,5 per cent respecte al pressupost del 2008. Durant el 2009 es destinaran 1.275 euros per habitant a polítiques de salut. Destaca el volum de recursos destinat a atenció especialitzada, que s'incrementa el 4 per cent respecte al 2008.

Les polítiques educatives tenen un pressupost consolidat de 6.028,3

milions d'euros; representen el 16,3 per cent del pressupost total i experimenten un increment del 4,5 per cent respecte al pressupost per al 2008. D'aquests recursos, 4.752,4 es destinen a educació general i 1.081,8, a educació universitària. Els recursos destinats a serveis complementaris a l'educació creixen un 12,1 per cent i assoleixen la xifra de 147,3 milions d'euros. En l'educació superior es continuarà amb l'execució del Pla d'inversions universitàries 2007-2013, per 99,64 milions d'euros, i amb l'adaptació de les universitats i titulacions universitàries a l'espai europeu d'educació superior.

El pressupost destinat a polítiques de protecció social és de 1.607 milions d'euros, el que suposa un increment d'un 7,3 per cent respecte al 2008. En concret, el pressupost preveu 349,7 milions d'euros per a l'atenció a la gent gran amb dependència –22.510 places en residències i 4.008 en centres de dia–; 376,7 milions d'euros per a atenció a les persones amb discapacitats –5.578 places en residències i llars residència i 8.159 persones en centres ocupacionals–, i 262,5 milions d'euros per al pagament de pensions assistencials, el que suposa 75.500 beneficiaris de prestacions no contributives, 47.000 perceptors d'ajuts assistencials a cònjuges supervivents, 36.838 beneficiaris de prestacions vinculades al desplegament de la Llei de dependència i 3.964 beneficiaris de prestacions per a acolliment de menors tutelats i joves extutelats. Això significa que el pressupost de l'any 2009 preveu accions per a la dependència per un import de 952,1 milions d'euros, el 78,2 per cent dels quals es poden considerar despeses derivades de la Llei de la dependència.

Entrant ara ja en les polítiques d'atenció a les persones, la política de cultura i esports té una dotació de 440,9 milions d'euros en el

pressupost i un increment del 9,1 per cent. Les principals actuacions en el camp de la cultura són: 89,1 milions d'euros per a equipaments culturals i 58,3 milions per al suport i foment de les indústries culturals. En el camp dels esports destaca la consolidació del Pla d'activitat física, esport i salut. La política de justícia, amb un pressupost de 877,7 milions d'euros, experimenta un increment del 5,2 per cent respecte del pressupost del 2008. Les principals actuacions incloses en el pressupost són la creació de fins a vint-i-tres òrgans judicials, la posada en funcionament de 155 jutjats a Barcelona, a la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, i la posada en funcionament en la seva totalitat dels centres penitenciaris de Lledoners, Joves de Quatre Camins i Centre Obert Barcelona 2.

La política de seguretat i protecció civil té un pressupost de 1.192,2 milions d'euros, el que significa un increment del 10,1 per cent. De les principals actuacions cal fer esment de la incorporació i formació de 1.020 mossos d'esquadra i 110 bombers.

I finalment, en relació amb l'habitatge, els 824,3 milions destinats a aquesta política permetran concedir prop de vuitanta mil ajuts –vint mil més que el 2008– i atorgar trenta mil avals de lloguer, entre altres mesures.

Fer front a la crisi i primar les polítiques socials són els dos primers grans eixos dels pressupostos als quals m'he referit. El tercer eix fonamental és el compromís amb la competitivitat i la productivitat de la nostra economia. Es tracta d'una opció estratègica per al nostre país, que ha constituït, de fet, el full de ruta orientador de la política econòmica d'aquest Govern, línia bàsica plasmada en l'Acord estratègic per a la

internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, i que parteix d'un diagnòstic compartit. Avui la competitivitat de la nostra economia ja no es fonamenta ni es pot fonamentar només en avantatges competitiu en termes de costos, sinó que s'ha de fonamentar en una productivitat més elevada i en la nostra capacitat per incorporar més coneixement en la producció. Si això ha estat veritat fins ara, en aquests moments de crisi es fa encara més evident. Abans, al principi d'aquesta intervenció, m'hi he referit; davant de l'actual situació, les nostres actuacions han d'anar en dues direccions: contrarestar la caiguda de l'activitat i atendre els col·lectius més vulnerables, i, al mateix temps, abordar les reformes de fons que ens permetran sortir de la crisi més reforçats i millorar la nostra productivitat i la nostra competitivitat.

Abans he assenyalat que l'acord estratègic és l'eix bàsic entorn del qual s'articulen les nostres polítiques. L'import previst per al conjunt de mesures contemplades en l'acord per a l'any 2009 és de 9.061,1 milions d'euros, dels quals 7.826,9 en el pressupost de la Generalitat. Els pressupostos preveuen destinar 512,2 milions d'euros a R+D+I, el que suposa un increment del 33,9 per cent respecte al 2008; un 23,5 per cent dels recursos destinats a R+D+I es vehiculen a través del capítol VIII, de despesa, per mitjà de crèdits tous, sobretot en l'àmbit de la innovació.

Cal assenyalar també les actuacions en matèria d'ocupació, foment econòmic i suport a les petites i mitjanes empreses, entre les quals sobresurten la línia de préstecs de 100 milions d'euros per a la formació de desocupats i els recursos financers, que s'aproparan als 2.500 milions d'euros, mobilitzats per al finançament de l'activitat productiva.

En l'àmbit de l'agricultura destaquen els 65,8 milions d'euros destinats al Pla de modernització de cooperatives, la creació d'una xarxa de regadius per assolir un ús eficient de l'aigua de reg, dotada amb 268 milions d'euros, i els més de 25 milions dedicats a la modernització de l'empresa agrària i la consolidació del contracte global d'explotació.

Les infraestructures de transports i mobilitat són un factor essencial per millorar la productivitat i, a la vegada, per relligar i interconnectar el país. Cal destacar els 3.259 milions destinats a la política de transport, dels quals 2.542,5 es destinaran a programes de transport públic, 1.433,6 a infraestructuras ferroviàries, 1.108,9, per a suport al transport públic de viatgers i 716,5 milions que es destinaran a comunicació i logística, dels quals 622,5 a carreteres.

Finalment les actuacions de caràcter ambiental, com la protecció i conservació del medi natural o les infraestructures per al tractament de residus, rebran 344,1 milions d'euros. Els equipaments vinculats al cicle de l'aigua disposaran d'uns recursos de 1.175,3 milions d'euros, que serviran per finançar actuacions com l'ampliació de la dessaladora de Tordera, l'ampliació de la depuradora de Terrassa o la dessaladora del Baix Llobregat.

I, finalment –la quarta línia bàsica que inspira aquests pressupostos–, aquests són uns pressupostos que són marcats pel rigor i per un important esforç en la contenció de la despesa. De manera que: manteniment de l'esforç inversor, sí; manteniment i reafirmació del compromís amb les polítiques socials, també. Però també estalvi i contenció, perquè ara més que mai hem d'extremar la nostra atenció per

fer un ús eficient de la despesa pública. Estem en moments de crisi; les famílies i les empreses passen dificultats i no poden fer tot el que voldrien, i el que és predicable de les famílies i les empreses ho és també, en aquest punt, de l'Administració.

És per tot això que aquest pressupost es veu també marcat, i amb una marca molt clara i visible, per un gran esforç de contenció, austeritat i rigor en l'administració de la despesa pública. És per aquesta raó que els pressupostos de l'any 2009 preveuen la congelació de plantilles de personal. De fet, si excloem els Mossos, la plantilla dels quals experimenta un increment de 379 efectius, la resta de la plantilla de la Generalitat disminueix en 208 empleats públics. Es congela també el sou dels alts càrrecs i els directius del sector públic, que no experimentaran cap increment respecte al de l'any 2008. Es manté, és a dir, es consolida la reducció dràstica de determinades partides –protocol, publicitat, estudis i altres–, que ja van ser objecte d'una reducció del 25 per cent en el curs de l'exercici 2008. En part com a conseqüència d'aquest conjunt de mesures, s'experimenta una reducció de 46 milions d'euros en termes absoluts en la despesa corresponent a la funció d'administració i serveis generals.

Aquest és un pressupost elaborat en condicions d'austeritat, sens dubte; ho demostra el fet que l'increment del sostre de despesa discrecional creix només un 2,4 per cent. I, a la vegada, és un pressupost compromès amb l'austeritat i la contenció en la despesa, perquè és el que cal fer sempre, i més encara en moments de crisi.

Senyores i senyors diputats, aquestes són les línies bàsiques dels pressupostos que en nom del Govern tinc l'honor de presentar en

aquesta cambra: fer front a la crisi; mantenir i consolidar les polítiques socials; esforç per la competitivitat i la productivitat de la nostra economia, i austeritat i contenció en les despeses. No voldria acabar, tanmateix, aquesta presentació sense subratllar tres punts especialment importants, als quals m'he referit en diferents moments de la meva intervenció i que ara desitjaria destacar.

En primer lloc, aquests pressupostos s'han fet encara amb l'antic model de finançament, és a dir, amb el model de finançament previ a l'actual Estatut; és un model de finançament extingit, en situació de pròrroga forçosa, però és el que determinen les normes vigents i les hem de respectar.

Ara bé, ho he dit ja i ara desitjo reiterar-ho, el Govern no contempla cap altre escenari que el que l'any 2009 estarà en vigor el nou model de finançament que es desprèn de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, de manera que en el moment en què aquest fet es produeixi el Govern procedirà a proposar a aquest Parlament les modificacions pressupostàries oportunes d'acord amb les tècniques normatives i pressupostàries que resultin més adequades. No contemplem cap altre escenari, ni és contemplable cap altre escenari. És inajornable la reforma de l'actual model de finançament, perquè així ho determina l'Estatut –raó més que suficient–, però també perquè l'actual model de finançament ha fet el seu cicle, està esgotat; un model de finançament que penalitza clarament Catalunya i que no ens dóna ni els recursos ni la capacitat de decisió que són justos i que necessitem.

Alguns han pretès que els moments de crisi no són els més apropiats per fer la reforma. Per nosaltres és exactament al revés: la crisi la fa encara

més inajornable perquè la recessió té un impacte proporcionalment més acusat en els nostres ingressos, especialment vinculats a l'activitat immobiliària, i converteix en més peremptòries i imprescindibles les polítiques socials que tenim la responsabilitat de prestar als nostres ciutadans. De manera que aquells que consideren prioritàries les polítiques socials haurien d'abordar amb més urgència que mai la reforma del nostre finançament. I és exigible demanar a tothom voluntat política per fer-la possible.

En segon lloc, aquests són uns pressupostos per contrastar la caiguda de l'activitat econòmica i fer front a la crisi. Ho he volgut subratllar en diverses ocasions al llarg d'aquesta presentació: en temps de crisi, els governs han d'adoptar polítiques anticíclics, no procíclics; els governs han de contribuir amb el pressupost al sosteniment de l'activitat econòmica, no a precipitar la recessió amb mesures contractives, i ho han de fer incorrent en dèficits i endeutant-se si és necessari. Nosaltres ho hem fet, al límit de les postres possibilitats, sabent també que hi ha unes restriccions que no podem ni volem ni hem d'ignorar, restriccions que procedeixen d'una normativa que estableix uns límits als nivells de dèficit i d'endeutament, i restriccions derivades del fet que l'eficàcia de les polítiques d'estímul fiscal està en proporció inversa al grau d'obertura d'una economia.

És per això que avui resulta imprescindible una acció coordinada dels països europeus en aquest sentit. Al costat de les mesures estrictament monetàries adoptades pel Banc Central Europeu, de les mesures pressupostàries i en relació amb el tresor adoptades pels diferents governs europeus per fer front a la crisi financera, avui resulta necessària una acció coordinada per respondre a la crisi econòmica amb actuacions

d'estímul fiscal, mesures que flexibilitzin el marc massa estret que existeix en aquests moments i que permetin una política més activa, valenta i eficaç per fer front a l'actual situació sense penalitzar ningú.

I, en tercer lloc, avui més que mai, des de Catalunya hem d'assentar les bases del model econòmic i més enllà del model de país de la Catalunya de demà, d'aquesta Catalunya forta, dinàmica, oberta a l'exterior, capaç d'atreure talent i de generar-ne, atractiva a l'activitat econòmica, exemple de cohesió social i d'estat del benestar avançat, i que està disposada a abordar les reformes estructurals precises per arribar-hi i a fer-ho amb valentia; reformes que tenen un nord bàsic: la millora de la productivitat de la nostra economia, un model econòmic basat en la capacitat de producció de béns i serveis de les nostres empreses i en la capacitat d'incorporar coneixement en la producció i no en la revalorització especulativa dels actius ni en el benefici fàcil sense esforç.

Aquest és l'esperit que ha fet gran el nostre país en el passat i el que ens ha de guiar en el futur. Aquests són uns pressupostos per fer front a la crisi, també i sobretot uns pressupostos al servei d'aquesta Catalunya que volem construir, uns pressupostos al servei del país, al servei dels ciutadans de Catalunya, del seu progrés, del seu benestar i de la seva llibertat.

Moltes gràcies, senyor president; gràcies, senyores i senyors diputats.